

Pirmais Eiropas aizkuņģa dziedzera vēža aprūpes indekss — nozīmīgs agrīnajai diagnostikai, lai glābtu dzīvības

Latvija — šajā jomā labākā no visām Baltijas valstīm — nodrošina visai labu aizkuņģa dziedzera vēža aprūpi!

Briselē, 2014. gada 18. martā

Pirmais Eiropā veiktais aizkuņģa dziedzera vēža aprūpes salīdzinājums liecina, ka lielākā daļa valstu nepievērš pietiekami lielu vērību šai slimībai. Kaut arī no aizkuņģa dziedzera vēža mirst gandrīz tikpat liels pacientu skaits kā no krūts vēža, veselības aprūpe ir atstājusi šo slimību novārtā. 4 valstīs no 5 ārstēšanas galarezultātu dati netiek uzraudzīti, kā arī nav ieviesta paraugprakse.

Šai grupai pieskaitāma kā Latvija, tā arī daudzas Rietumeiropas valstis, tomēr to vēl nevar uzskatīt par mērķtiecīgu aprūpes sistēmu, kas spēj glābt dzīvības. To atspoguļo Eiropas aizkuņģa dziedzera vēža indekss (*EPCI*), ko šodien publicēja Zviedrijas pētniecības organizācija *Health Consumer Powerhouse (HCP)*.

– Latvija, būdama ES valsts ar vidēju ienākumu līmeni, nodrošina visai labu aizkuņģa dziedzera vēža aprūpi, apgalvo *HCP* indeksa izstrādes vadītājs Dr. Arne Bjornbergs (*Arne Bjornberg*). Pacientu atlikušais dzīves ilgums — 5 gadi — ir viens no labākajiem rādītājiem, tomēr ārstēšanas rezultāti kopumā netiek pietiekami labi dokumentēti, tādējādi kavējot efektīvu vēža aprūpi. Nesekojojot ārstēšanas gaitai, nav iespējams atbilstoši risināt šo problēmu. Kopumā ir jāuzlabo aizkuņģa dziedzera vēža aprūpe, tomēr salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm Latvija šajā jomā ir sasniegusi labu rezultātu.

Aizkuņģa dziedzera vēzis ir pelnīti iemantojis klusā slepkavas slavu. Šo vēža veidu parasti diagnosticē pārāk vēlu, tāpēc vairumā gadījumu to nav iespējams izārstēt. Ārstiem ir vajadzīga labāka apmācība, lai slimību varētu konstatēt laicīgi. Tas ir ceturtais izplatītākais nāves cēlonis vēža slimnieku vidū ES, no kā ik gadu mirst vairāk nekā 100 000 eiropiešu. Turklāt šis skaits aizvien pieaug, ko nevar attiecināt uz pārējiem vēža veidiem! Lielākā daļa pacientu, kam diagnosticēts aizkuņģa dziedzera vēzis, mirst piecu gadu laikā kopš tā diagnosticēšanas brīža.

Neskatoties uz šīs slimības slogu, lielākajā daļā valstu nav ieviesta ārstēšanas paraugprakse. 4 valstīs no 5 nav pieejami ārstēšanas rezultātu dati. *EHCI* pētījums liecina, ka tajās Eiropas valstīs, kur pieejama vislabākā aprūpe, pacientu izredzes izdzīvot ir divreiz lielākas nekā tajās valstīs, kur pieejama vissliktākā aprūpe.

– Kopaina nebūt nav iepriecinoša, tomēr dažas valstis spēj nodrošināt augsta līmeņa aizkuņģa dziedzera vēža aprūpi, skaidro *EPCI* projektu vadītāja Annemarija Jazbeka (*Anne-Marie Yazbeck*). Kā piemēru var minēt Nīderlandi, Dāniju, Franciju un Īriju. Ir radies iespaids, ka minētajās valstīs ārsti daudz labāk pārzina šo slimību un ka ārstēšanas rezultāti tiek

salīdzinoši labi uzraudzīti un dokumentēti. Labs pamudinājums ir tas, ka mēs varam noteikt stratēģiskus rīcības posmus ceļā uz progresu. Latvijai ir jāuzlabo aizkuņģa dziedzera vēža ārstēšanas uzraudzība un dokumentēšana!

Jāizstrādā paraugprakse

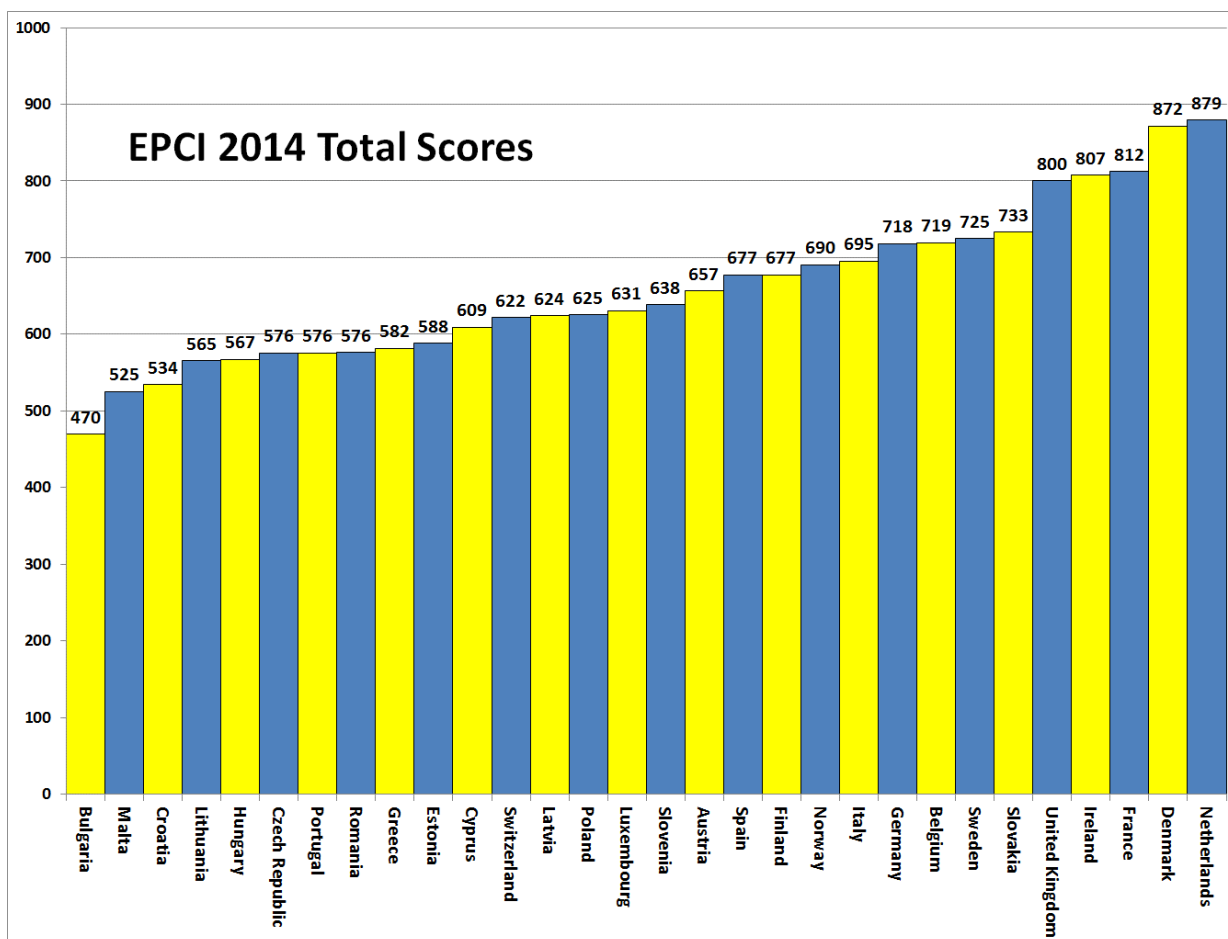
Indeksā ir norādīti iespējamās Eiropas aizkuņģa dziedzera vēža paraugprakses pīlāri:

- **ir nepieciešama primārās aprūpes ārstu apmācība, lai pievērstu uzmanību aizkuņģa dziedzera vēža saslimšanai, kā arī atpazītu vāji nojaušamu simptomu kopumu;**
- **ārkārtīgi svarīga ir diagnosticēšana agrīnā stadijā, lai ārstēšana būtu efektīva;**
- **tūlītēja diagnosticēšana pie speciālista un ķirurģiskā operācija;**
- **ārstēšanas rezultāti ir jāuzrauga un jādokumentē sistemātiskā un viegli piekļūstamā veidā;**
- **pacientu informēšana par ārstēšanas iespējām, izsniedzot sarakstus ar sertificētiem aizkuņģa dziedzera vēža ķirurģiem un pārrobežu aprūpes iespējām.**

Indeksā — Eiropā pirmajā aizkuņģa dziedzera vēža aprūpes salīdzinājumā — ir iekļautas šādas jomas, izmantojot 30 indikatorus: pacientu tiesības, informācija un aprūpes pieejamība, profilakse, ārstēšanas rezultāti, diagnosticēšana, medikamenti, kā arī paliatīvā aprūpe.

Kā liecina *EPCI* valstu kritērijs, indeksa rezultāti ir izkaisīti plašā amplitūdā, indeksa ranga augšējā daļā neierasti atrodas valstīm ar augsta un vidēja līmeņa ienākumiem.

Visaugstākais rādītājs ir Nīderlandei (arī daudzos citos *HCP* indeksos) — 879 punkti no 1000. Tai seko Dānija (872), Francija (812), Īrija (807) un — augstajā 5. vietā — Apvienotā Karaliste (800), neskatoties uz to, ka dažās jomās tai ir vissliktākie pacientu izdzīvošanas rādītāji Eiropā! Latvija atrodas 18. vietā (624), apsteidzot Igauniju un Lietuvu.

Pilna *EPCI* prezentācija, kurā iekļauts ziņojums, matrica un atsevišķi 30 valstu paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, ir pieejama bez maksas vietnē www.healthpowerhouse.com.
Izmantojot šo materiālu, lūdzu, norādiet atsauci uz avotu.

EPCI 2014 saņēma neierobežotu dotāciju no *Celgene*.

Ja jums ir jautājumi par *EPCI*:

Arne Bjornbergs (*Arne Bjornberg*), mobilais tālrunis: +46 705848451,
arne.bjornberg@healthpowerhouse.com

Annemarija Jazbeka (*Anne-Marie Yazbeck*), mobilais tālrunis: +386 40859278,
info@healthpowerhouse.com

Lai uzzinātu sīkāku informāciju par Eiropas aizkuņģa dziedzera vēža indeksu un *Health Consumer Powerhouse*, apmeklējiet *Health Consumer Powerhouse* tīmekļa vietni vai sazinieties ar mums pa e-pastu info@healthpowerhouse.com. Sekojiet mums sociālajos tīklos *Facebook* un *Twitter*: [@HCPhealthindex](https://www.facebook.com/HCPhealthindex).